

Advies 28 van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) 16-04-2021

Advies 28 betreft: Conceptboek Circusterrein: analysefase. Presentatie van de analyse en mogelijke ontwikkelprincipes als uitgangspunt voor de visiefase, ontwerpfase en uitvoeringsfase. Presentatie door Joost van Tillaart en Daniëlle Lammers.

Inleiding

Concrete aanleiding voor deze analyse is motie 19/129 “Sneller aan de slag met het Circusterrein”. Deze presentatie is een contextueel feitenrelaas als inleiding voor de start van een bestuurlijk traject.

Advies

Interessant is de introductie van de locatie (p. 6 en 7) met de vier kaartjes uit resp. 1920-1960, 1980 en 2000. De methode om via een cartografische studie te komen tot een Cultuurhistorische Verkenning (CV) legt bloot hoe het onderliggend landschap zich onder de morfologie van een bebouwde nederzetting nader laat verklaren. De geschiedenis van dit lager gelegen veengebied maakt duidelijk waarom hier eerst vloeivelden en later rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn aangelegd als overstort naar de Gooische Vaart. Kerkelanden en Kerkelanden Oost hebben de zuidwest kant van Hilversum gaandeweg ingevuld.

Men zou het gebied niet moeten beschouwen als een opvulling van een enclave of als een eiland maar als een integraal deel van het gaandeweg gegroeid stedelijk landschap. Het verdient voorkeur om het stedelijk weefsel van het plangebied eerder van buiten naar binnen te analyseren dan andersom. Omdat dit gebied al te lang behandeld is als vergaarbak voor allerlei functies, zonder samenhang met het gebied daarbuiten, is de neiging begrijpelijk om van binnenuit correcties aan te brengen. Maar ARK pleit ervoor om ook vanuit het grotere onderzoeksgebied (p. 8) stedenbouwkundig samenhangende herstructurering na te streven. In de structuurvisie Hilversum 2030 uit 2013 (p. 28) is dat niet het geval. Ook uit de verwijzing naar de Welstandsnota uit 2014 blijkt geen ambitie het gebied in relatie met de omliggende stadsuitleg op een hoger schaalniveau te bekijken. Het Circusterrein is een kans op verbetering van een deel van de vitale stad met als kompas *‘het ontwerp van de stad en de ruimtelijke kwaliteit’*.

Bij 'Initiatieven, wensen en ideeën uit de stad (p. 43) tekent zich de 'klik' af waar je alle wensen in kunt kieperen. Het is het begin van een vorm van participatie die helpt om bij nadere bevraging en bespreking een aantal duurzame, verbindende en samenhangende thema's aan de orde te stellen.

Het is veelzeggend dat bij de conclusies in de vorm van een SWOT (p. 46-47) onder de paragraaf 'bedreigingen' wordt gewaarschuwd voor: *‘gefragmenteerde ontwikkeling zonder samenhang’* en *‘het 1000 dingendoekje’*.

Het in hoofdlijnen profileren van vier mogelijke scenario's kan de discussie over de ontwikkelrichting ondersteunen maar tegelijkertijd ondermijnen. Het aardige van deze gebiedsanalyse is dat het als startdocument beperkt blijft tot een contextueel feitenrelaas. De ambitiewebs suggereren een stelligheid die pas iets gaat voorstellen wanneer de diverse actoren in het veranderproces het gezamenlijk eens worden over uitgangspunten en doelstellingen. De noodzaak om dat proces in verband te brengen met de vast te stellen Omgevingsvisie is evident (scenario 4).

[ARK: Fons Asselbergs, Hans Ruijsenaars, Stef Veldhuizen]